

VIII. KRONIKA

Mokslo istorikų konferencija "Technikos mokslų raida Lietuvoje"

1996 m. spalio 3 d. Vilniaus Gedimino technikos universitete įvyko mokslo istorikų konferencija "Technikos mokslų raida Lietuvoje", skirta šios aukštosios technikos mokyklos Vilniuje keturiasdešimtmečiui. Pradėjusi kelią kukliu Politechnikos instituto vakariniu skyriumi, ji tapo Vilniaus inžineriniu statybos institutu, o prieš penkerius metus - Technikos universitetu. Per visą gyvavimo laikotarpį parengta per 25 tūkstančius įvairių specialybių inžinierių, architektų, ekonomistų. Konferencijoje nagrinėti inžinierių rengimo Lietuvoje istorijos, atskirų techninių disciplinų genezės ir raidos klausimai, taip pat iškilų mūsų krašto technikos specialistų kūrybinė ir visuomeninė veikla. Dalis pranešimų lietė "gyvają" istoriją - šiuolaikinių inžinierių rengimo sistemos sukūrimą; tarp prelegentų matėme ir jos autorius bei įgyvendintojus. Konferencija gavo sveikinimą, kurį kartu su straipsniu iš Kanados atsiuntė profesorius Juozas Danys-Daniliauskas, buvęs Vytauto Didžiojo universiteto katedros vedėjas. Apie geotechnikos tapsmą kalbėjo prof. J. Šimkus, ergonomikos - doc. K. A. Kaminskas, inžinierių kelininkų rengimą - doc. V. Jasulaitis, transporto specialistų - prof. A. Baublys, geodezininkų - prof. M. Kosčiauskas. Iš viso išklaudyta per dvidešimt pranešimų. Ne vieną jų galima vertinti kaip suponuojantį mintį, kad mokslo ir technikos istorijos tyrimai įprasmina šias kūrybos sritis tautos kultūroje. Tad labai pravartu įsidėmėti kultūrologo J. A. Greimo tezę: "Galvojant apie tautos kultūrą, tautos ateitį, kultūrinių ir technologinių kadro ruošimas turi būti vienas dalykas, neskirstant į inžinierius ir humanitarus".

Konferencijos darbo metu veikė įdomi techninės literatūros - vadovėlių ir mokslo periodikos, išleistos tarpukariu, paroda. Dalyviai taip pat galėjo apžiūrėti atnaujintą ir gerokai praplėstą VGTU muziejų (vedėjas doc. dr. A. Nakas). Jubiliejinė sukaktis - ištis gera proga atsigręžti į nueitą kelią, įvertinti pasiektus laimėjimus istoriniame kontekste. Tai daryti padės reikšmingi leidiniai: "Vilniaus technikos universitetas 1956 - 1996". V.: Technika, 1996. - 269 p.; VGTU istorijai skirto žurnalo "Lietuvos mokslas" numeris (IV t., 10 kn. 1996. - 178 p.). Kruopščiai parengtas, gražiai išleistas ir šios konferencijos pranešimų rinkinys "Technikos mokslų raida Lietuvoje" V.: Technika, 1996 - 121 p. Bene didžiausi šio reikšmingo leidybinio darbo nuopelnai priklauso universiteto "metraštininkui" doc. dr. Algimantui Nakui.

Diskusijoje aptariamoms problemoms netilpo į atskirų techniškujų disciplinų istorijos rėmus. Plėtojant VGTU rektoriaus E. K. Zavadsko paskelbtas mintis apie mažos tautos kūrybingumo reikšmę, buvo kalbėta apie universitetinio pobūdžio aukštosios technikos mokyklos mūsų šalyje tikslingumą, humanitarinius techniškujų mokslų pagrindus. Tikimasi, kad konferencija technikos mokslų istorijos klausimais taps tradicine (1994 m. VTU konferencijoje buvo aptarti statybos aukštojo mokslo raidos klausimai). Istorinė savimonė būtina bet kurioje veiklos sferoje, kiekviena karta privalo regeneruoti istorinę atmintį. Mokslo ir technikos istorijos pažinimas padeda pasijusti istorijos proceso dalyviu, objektyviau vertinti asmeninį indėlį į mokslą ir švietimą, atsikratyti sovietmečiu įdiegto provincialumo komplekso, o studentams - išsiugdyti patriotines nuostatas, pasididžiavimo pasirinktąja specialybe jausmą. Mokslo ir technikos istorija sudaro ateities plėtotės prognozavimo pagrindą.

Libertas Klimka